

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O ŽETVI I
OTKUPU PŠENICE RODA 2015.
GODINE NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *HGK Županijska komora Osijek*

Osijek, rujna 2015.

**INFORMACIJA O ŽETVI
I OTKUPU PŠENICE RODA
2015. GODINE NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

UVOD

Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa gajenih biljaka. Time, s jedne strane, poljoprivredni proizvođač ostvaruje rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane to pridonosi povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje stratejska sirovina današnjeg svijeta.

Područje Osječko-baranjske županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja biljne poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Republika Hrvatska ima 1.026.081 ha poljoprivrednih površina, a Osječko-baranjska županija 208.478,64 ha poljoprivrednih površina.

1. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

Uvidom u podatke o Evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj (ARKOD) objavljenim na web stranici Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (stanje na dan 16. listopada 2014. godine) razvidno je, kako ukupna obrađena poljoprivredna površina Osječko-baranjske županije iznosi 208.481 hektar i sastoji se od:

- oranica	198.463 ha
- voćnjaka	4.604 ha
- vinograda	2 506 ha
- pašnjaka	1.734 ha
- livada	1.174 ha.

U tablici 1. prikazano je obrađeno poljoprivredno zemljište na području Osječko-baranjske županije prema vrsti korištenja i postotku.

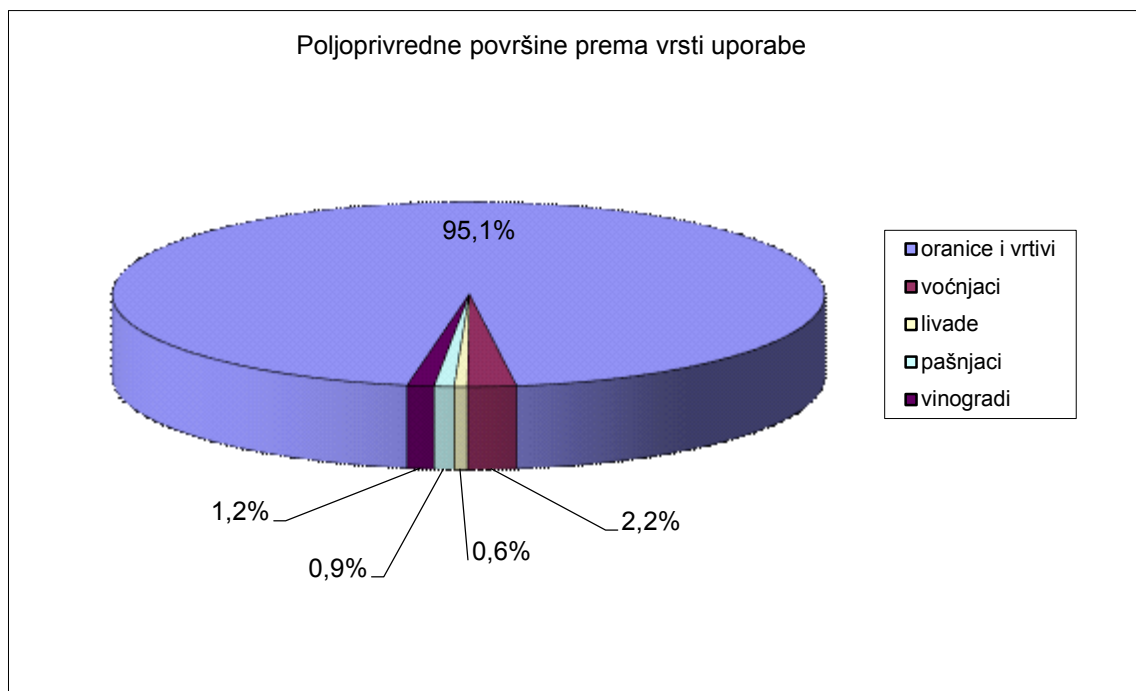
Tablica 1.

Obrađeno poljoprivredno zemljište prema vrsti uporabe	Površina u ha	Postotak %
Oranice	198.463	95,1
Voćnjaci	4.604	2,2
Vinogradi	2.506	1,2
Pašnjaci	1.734	0,9
Livade	1.174	0,6
Ukupno	208.481	100,0

Izvor podataka: APPRRR, ARKOD na dan 16. listopada 2014.

Od ukupnih poljoprivrednih površina Osječko-baranjske županije najveći udio predstavljaju oranice kojih ima 95,1%, zatim voćnjaci sa 2,2%, vinogradi 1,2%, pašnjaci 0,9% i livade 0,6%.

Grafikon 1.

2. JESENSKA SJETVA 2014. GODINE

Na poljoprivrednim površinama Osječko-baranjske županije jesenska sjetva obavljena je na 63.800 ha. Pšenicom je zasijano 48.000 ha, ječmom 10.000 ha, a uljanom repicom 3.800 ha.

U odnosu na jesensku sjetvu 2013. godine zasijano je manje 3.200 ha na što su utjecale loše vremenske prilike u jesen 2014. godine, te slabiji interes poljoprivrednih proizvođača za sjetvom pšenice i uljane repice zbog niskih otkupnih cijena koji su vladali na tržištu u 2014. godini i slabijih prinosa. Posebno se to odnosi na pšenicu koju je zbog nepovoljnih vremenskih prilika tijekom vegetacije zahvatila bolest (hrđa) što je uzrokovalo znatno smanjenje prinosa.

2.1. Jesenska sjetva 2014. godine za ozime kulture u Osječko-baranjskoj županiji

U tablici 2. prikazane su kulture i površine zasijane u jesenskoj sjetvi 2014. na području Osječko-baranjske županije.

Tablica 2.

KULTURA	Zasijano (ha)
Pšenica	48.000
Ječam	10.000
Zob	1.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	3.800
Krmno bilje (novo)	500
UKUPNO	63.800

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

2.2. Očekivana proizvodnja važnijih ozimih kultura na poljima Osječko-baranjske županije

Obzirom na zasijane površine u jesenskoj sjetvi 2014. godine na području Osječko-baranjske županije, očekivala se sljedeća proizvodnja važnijih ozimih kultura pod pretpostavkom da će vegetativna godina biti klimatsko edafski prosječna, uz primjenu potrebnih agrotehničkih mjera. (Tablica 3).

Tablica 3.

KULTURA	Sjetvena površina (ha)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja tona
Pšenica	48.000	5,5	264.000
Ječam	10.000	5,0	50.000
Zob	1.000	4,5	4.500
Uljana repica	3.800	3,0	11.400
UKUPNO	62.800		

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Uz planirani prinos od 5,5 t/ha planiralo se proizvesti 264.000 tona pšenice. Osim pšenice koja je najviše zastupljena, na zasijanim površinama planiralo se proizvesti 11.400 tona uljane repice, 50.000 tona ječma i 4.500 tona zobi.

3. PROGLAŠENJE ELEMENTARNE NEPOGODE NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda ("Narodne novine" broj 73/97.), utvrdio je pojam elementarne nepogode, propisao mjere zaštite, prava i dužnosti sudionika zaštite, procjenu nastale štete i način pružanja pomoći stradalim područjima.

Elementarnom nepogodom, u smislu ovoga Zakona, smatra se iznenadna velika nesreća koja prekida normalno odvijanje života, uzrokuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njen gubitak, te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu, u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost zajednice da ih sama otkloni bez pomoći. Elementarnu nepogodu uzrokuju prirodni, tehnički, tehnološki ili biološki događaji.

Elementarnom nepogodom smatraju se i požari, poplave, suše, tuča, jaki mrazovi, izvanredno velika visina snijega, snježni nanosi i lavine, nagomilavanje leda na vodotocima, odroni zemljišta i druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od elementarnih nepogoda i Metodologijom za procjenu štete od elementarnih nepogoda ("Narodne novine" broj 96/98.), elementarna nepogoda može se proglasiti za štete koje su uzrokovane elementarnim nepogodama, a koje su nastale kao izravna (direktna) šteta. Izravna šteta jest šteta koja je neposredno nanijeta sredstvu odnosno dobru i utvrđuje se za sljedeće skupine dobara: građevine, opremu, zemljišta, dugogodišnje nasade, šume, stoku, obrtna sredstva, ostala sredstva i dobra.

Župan proglašava elementarnu nepogodu na području pojedinih jedinica lokalne samouprave ili na području cijele Županije, a obzirom na opseg posljedica i na temelju prvih priopćenja gradskih i općinskih povjerenstava za procjenu štete.

Prva priopćenja u skladu s Metodologijom za procjenu štete od elementarnih nepogoda sadrže podatke o vrsti nepogode, veličini područja, oštećenoj imovini, posljedicama za stanovništvo i gospodarstvo te prvu procjenu štete s količinskim i novčanim pokazateljima. Šteta se prijavljuje u roku od osam dana od dana kada je nastala, a ako je nastajala u duljem razdoblju kao što su poplave ili suše, za početak nepogode uzima se dan proglašenja elementarne nepogode.

Procjena štete od elementarnih nepogoda u pravilu obavlja se odmah ili u najkraćem roku nakon nastanka ili njezinih prvih posljedica. Za ostvarivanje pomoći iz Državnog proračuna potrebno je da je jačina, opseg i posljedica takva da prelazi mogućnost lokalne samouprave da ih sama ukloni, da je poremećeno obavljanje gospodarske djelatnosti i odvijanje života uopće, da je elementarna nepogoda umanjila prinose pojedinih kultura za preko 30% po hektaru prema trogodišnjem prosjeku, da je potvrđena vrijednost ukupne štete veća od 20% proračuna jedinice lokalne samouprave za prethodnu godinu i da je vrijednost štete potvrđena. Nakon proglašenja elementarne nepogode općinska i gradska povjerenstva za procjenu štete od elementarnih nepogoda utvrđuju štetu na svom području, te dostavljaju obrađene podatke u roku od 50 dana od početka elementarne nepogode Županijskom povjerenstvu za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, koje utvrđuje ukupnu štetu na području Županije te dostavlja konačno izvješće Državnom povjerenstvu i nadležnim ministarstvima u roku od 60 dana od početka elementarne nepogode.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanjem nepovoljnih vremenskih uvjeta velike količine oborine koja je dovela do izlivanja kanala i rijeka na području gradova Belišće i Đakovo te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo, a obzirom na razmjer nastalih šteta koje su prouzročile znatnije poremećaje u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost jedinica lokalne samouprave da je same otklone bez pomoći, Rješenjem o proglašenju elementarne nepogode na području gradova Belišća i Đakova te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo, klasa: 920-11/15-01/3, urbroj: 2158/1-01-02-15-2 od 3. lipnja 2015. godine Župan Osječko-baranjske županije proglasio je elementarnu nepogodu - poplavu. Navedenim Rješenjem proglašeno je stanje elementarne nepogode poplave na području gradova Belišća i Đakova te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo za poljoprivredne kulture, dugogodišnje nasade, te stambene i gospodarske objekte.

S obzirom na razmjer nastale štete koje su prouzročile znatnije poremećaje u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost jedinice lokalne samouprave da je sama otkloni bez pomoći, Župan Osječko-baranjske županije proglasio je Rješenjem o proglašenju elementarne nepogode na području Grada Valpovo, klasa: 920-11/15-01/4, urbroj: 2158/1-01-02-15-2 od 4. lipnja 2015. godine elementarnu nepogodu poplavu nastalu djelovanjem nepovoljnih vremenskih uvjeta dugotrajne količine oborina koje su padala u razdoblju od 20. do 28. svibnja 2015. godine što je dovelo do izlivanja rijeka Karašice i Vučice na području Grada Valpovo. Navedenim Rješenjem proglašeno je stanje elementarne nepogode poplave na području Grada Valpovo za poljoprivredne kulture.

Sagledavajući stanje i opseg posljedica nastalih djelovanjem nepovoljnih vremenskih uvjeta tuče koja je dana 9. lipnja 2015. godine zahvatila područje Grada Donjeg Miholjca uz rijeku Dravu, rudine Hobod i Zabara te dio područja prema naselju Ivanovo te izazvala štete kod fizičkih i pravnih osoba na poljoprivrednim kulturama, Župan Osječko-baranjske županije proglasio je elementarnu nepogodu tuču na području Grada Donjeg Miholjca za poljoprivredne kulture temeljem Rješenja o proglašenju elementarne nepogode na području Grada Donjeg Miholjca, klasa: 920-11/15-01/5, urbroj: 2158/1-01-02-15-2 od 16. lipnja 2015. godine.

Na temelju dostavljenih konačnih izvješća gradskih povjerenstava za procjenu šteta od elementarnih nepogoda gradova Belišće, Donji Miholjac, Đakovo i Valpovo, te općinskih povjerenstava za procjenu šteta od elementarnih nepogoda općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo, Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda izradilo je konačnu procjenu štete od elementarnih nepogoda poplava i tuče na području Osječko-baranjske županije.

Prema konačnoj procjeni šteta, na jesenskim kulturama šteta nastala od poplava i tuče iznosi 31.418.962,26 kuna na 10.104,17 ha površine. Od toga šteta na pšenici (pšenica merkantilna i pšenica sjemenska) nastala je na 6.076,84 ha površine i iznosi 18.215.165,22 kuna, na ječmu (ječam pivarski, ječam stočni i ječam sjemenski) šteta je nastala na 1.125,64 ha površine i iznosi 3.323.671,59 kuna, na uljanjoj repici šteta je nastala na 2.352,46 ha i iznosi 8.844.979,10 kuna, dok je na zobi (zob i zob sjemenska) šteta nastala na 549,23 ha površine i iznosi 1.035.146,35 kuna.

U tablici 4. prikazana je ukupno utvrđena šteta za jesenske kulture na području Osječko-baranjske županije u 2015. godini za poplavu i tuču.

Tablica 4.

KULTURA	Fizičke osobe		Pravne osobe		Ukupno	
	Površina (ha)	Šteta (kn)	Površina (ha)	Šteta (kn)	Površina (ha)	Šteta (kn)
Pšenica merkantilna	4.528,67	14.031.916,00	1.441,09	3.859.353,50	5.969,76	17.891.269,50
Pšenica sjemenska	39,78	161.848,80	67,30	162.046,92	107,08	323.895,72
Ječam pivarski	137,13	415.623,88	0,00	0,00	137,13	415.623,88
Ječam stočni	835,65	2.554.854,21	151,85	349.722,50	987,50	2.904.576,71
Ječam sjemenski	1,01	3.471,00	0,00	0,00	1,01	3.471,00
Uljana repica	1.510,44	6.027.795,33	842,02	2.817.183,77	2.352,46	8.844.979,10
Zob	468,44	812.621,86	64,12	121.714,49	532,56	934.336,35
Zob sjemenska	16,67	100.810,00	0,00	0,00	16,67	100.810,00
Ukupno	7.537,79	24.108.941,08	2.566,38	7.310.021,18	10.104,17	31.418.962,26

Izvor podataka: Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda Osječko-baranjske županije

4. ŽETVA OZIMIH KULTURA RODA 2015. GODINE

Ovogodišnja žetva pšenice počela je u drugoj polovici lipnja, a završila je oko 15. srpnja. Prinos pšenice iznosio je prosječno 6,00 t/ha, vlaga je bila manja od 12%, primjese do 5%, a hektolitarska masa u od 79 do 80 kg/hl. U tablici 5. prikazana je procjena proizvodnje pšenice, ječma, zobi i uljane repice u 2015. godini.

Tablica 5.

KULTURA	Žetvena površina (hektara)	Prinos (t/ha)	Proizvodnja (tona)
Pšenica	48.000	6,00	288.000
Ječam ozimi	10.000	5,00	50.000
Zob ozima	1.000	4,00	4.000
Uljana repica	3.800	3,00	11.400

Izvor i obrada podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

U tablici 6. prikazan je za pšenicu, ječam, zob i uljanu repicu usporedni pregled žetvenih površina, prinosa i proizvodnje za razdoblje od 2009. do 2015. godine.

Tablica 6.

KULTURA	Žetvene površine u hektarima, prinosi i proizvodnja u tonama	godina						
		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.*
Pšenica	Žetvene površine	60.000	52.000	45.000	55.000	60.000	50.000	48.000
	Prinos	5,30	4,80	5,50	5,00	5,00	4,50	6,00
	Proizvedeno	318.000	249.600	247.500	275.000	300.000	225.000	288.000
Ječam	Žetvene površine	10.000	10.000	8.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Prinos	5,00	4,50	5,00	4,50	4,50	4,50	5,0
	Proizvedeno	50.000	45.000	40.000	45.000	45.000	45.000	50.000
Zob	Žetvene površine	2.000	1.200	2.000	2.000	1.500	1.000	1.000
	Prinos	3,50	3,00	3,50	3,50	3,50	3,50	4,0
	Proizvedeno	7.000	3.600	7.000	7.000	5.250	3.500	4.000
Uljana repica	Žetvene površine	7.500	5.500	3.000	3.000	2.500	5.000	3.800
	Prinos	3,00	2,00	2,70	2,50	2,60	3,00	3,0
	Proizvedeno	22.000	11.000	8.100	7.500	6.500	15.000	11.400

* procjena

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

4.1. Otkup pšenice na području Osječko-baranjske županije roda 2015. godine

Na području Osječko-baranjske županije žetva pšenice je obavljena na ukupnoj površini od 48.000 hektara, a požeto je ukupno 288.000 tona pšenice uz prosječni prinos od 6,00 t/ha, hektolitarsku težinu od 79 do 80 kg/hl, primjese do 5% i vlagu manju od 12%.

Otkup pšenice roda 2015. godine obavljao se po tržišnom modelu, a otkup su obavljale pravne osobe - organizatori otkupa. Cijena jednog kilograma pšenice sredinom srpnja 2015. godine na domaćem tržištu iznosila je od 1,05 do 1,15 kn/kg za pšenicu standardne kvalitete. Dodatno je plaćana pšenica s obzirom na kvalitetu, tj. postotak proteina u pšenici, tako da su otkupljivači za pšenicu koja je imala više od 14% proteina i hektolitrom od 80 kg/hl (I klasa prema Kodeksu o otkupu žitarica i uljarica) plaćali nešto veću cijenu (1,27 kn/kg - 1,35 kn/kg).

Naime, Ministarstvo poljoprivrede u studenom 2014. godine objavilo je Kodeks otkupa žitarica i uljarica koji definira parametre otkupa, a Kodeks je stupio na snagu danom donošenja. Vođeno primjerima drugih članica EU, Ministarstvo je pristupilo izradi Kodeksa koji je naglasio kvalitetu žitarica i uljarica kao uvjet konkurentnosti na tržištu. Po Kodeksu prilikom otkupa pšenice primjenjuju se razredi kvalitete, pri čemu je postotak proteina odlučujući čimbenik.

Kodeks je preporuka proizvođačima za proizvodnju kvalitetne robe koja će biti konkurentna na tržištu Europske unije, a otkupljivačima preporuka vezana uz otkup, te će ujedno predstavljati temelj za sklapanje ugovora između proizvođača i otkupljivača. U Europskoj uniji standard po kojem se prodaje ili kupuje, dogovara se između kupaca i prodavatelja u okviru ugovora koji zajednički sklapaju i zaključuju, a temelji se na važećem Kodeksu pojedine države članice.

Obzirom da je Kodeks otkupa žitarica i uljarica donesen u studenom 2014. godine, nakon što su poljoprivredni proizvođači već zasijali pšenicu i nisu mogli prilagoditi sortiment pšenice za sjetvu novo donesenom Kodeksu, Skupština Osječko-baranjske županije je na svojoj 15. sjednici održanoj 7. srpnja 2015. godine povodom razmatranja Informacije o stanju i problematici biljne proizvodnje na području Osječko-baranjske županije upozorila na negativne posljedice primjene Kodeksa otkupa žitarica i uljarica, koji je donijelo i objavilo Ministarstvo poljoprivrede, na rentabilnost i u konačnici održivost poljoprivredne proizvodnje u žetvi 2015. godine.

Objavljen 14. studenog 2014. godine, Kodeks, koji među parametre otkupa kao odlučujući faktor utvrđivanja razreda kvalitete za pšenicu uvrštava postotak proteina, mijenja tržišne uvjete nakon zaključenih ugovora i već obavljene sjetve, onemogućujući time poljoprivredne proizvođače da vlastitu proizvodnju prilagode tržišnim uvjetima. Navedeni Kodeks je na štetu proizvođača i njime se pogoduje otkupljivačima i prerađivačima.

Ocjenjujući da je zbog narušavanja tržišnih zakonitosti, ali i održivosti poljoprivredne proizvodnje primjena donesenog Kodeksa o otkupu žitarica roda 2015. godine štetna, Skupština je zatražila od Ministra poljoprivrede da odloži njegovu primjenu za vrijeme neophodno za prilagođavanje poljoprivredne proizvodnje novim tržišnim uvjetima definiranim Kodeksom.

Međutim, otkup pšenice obavljan je sukladno donesenom Kodeksu, iako se poljoprivredni proizvođači nisu mogli prilagoditi kriterijima kvalitete iz Kodeksa, budući da je donesen nakon jesenske sjetve 2014. godine, tako da su samo rijetki poljoprivredni proizvođači čija je predana pšenica imala postotak proteina veći od 14% i hektolitarsku masu od 80 kg/hl ostvarili zadovoljavajuću cijenu pšenice.

Proizvođači pšenice bi u ovogodišnjoj žetvi ostvarili veću cijenu pšenice od dobivene da se u otkupu pšenice primjenjivao važeći Pravilnik o žitaricama, mlinskim i pekarskim proizvodima, tjestenini, tijestu i proizvodima od tijesta ("Narodne novine" broj 78/05., 135/09., 86/10. i 72/11.) donesen temeljem članka 94. stavka 2. Zakona o hrani ("Narodne novine" broj 46/07.), kojim je regulirano da se povećanje/smanjenje cijene određuje na temelju hektolitarske mase koja je u žetvi pšenice 2015. bila vrlo dobra. U članku 38. Zakona o hrani ("Narodne novine" broj 81/13. i 14/14.) navodi se da danom stupanja na snagu navedenog Zakona ostaje na snazi Pravilnik o žitaricama, mlinskim i pekarskim proizvodima, tjestenini, tijestu i proizvodima od tijesta ("Narodne novine" broj 78/05., 135/09., 86/10. i 72/11.).

U tablici 7. prikazani su razredi kvalitete pšenice iz Kodeksa otkupa žitarica i uljarica, koji se primjenjuju prilikom prodaje pšenice, gdje je za pšenicu postotak proteina odlučujući parametar.

Tablica 7.

Parametri	I klasa	II klasa	III klasa
Proteini u %	>14	12,5-14	10,5-12,4
Hektolitar u kg/hl	80	78	74
Vlaga u %	13,5	13,5	13,5
Primjese (crna) u %	Najviše 2	Najviše 2	Najviše 2
Ukupna primjesa u %	Najviše 5	Najviše 5	Najviše 5

Izvor podataka: Ministarstvo poljoprivrede, Kodeks otkupa žitarica i uljarica (studen 2014.)

5. ZAKLJUČAK

U Osječko-baranjskoj županiji u proizvodnoj godini 2014./2015. ukupno je zasijano 48.000 hektara pšenice, a sjetva ozimih kultura u 2014. godini odvijala se u otežanim uvjetima. Naime, znatno kašnjenje vegetacije suncokreta, soje, kukuruza i šećerne repe (najčešćih predkultura pšenici), zbog obilnijih oborina tijekom cijele godine, te oborina u rujnu i listopadu uvjetovale su kašnjenjem sjetve ozimog ječma i ozime pšenice. Stoga je na području Osječko-baranjske županije zasijano samo 48.000 hektara pšenice, a od te površine samo polovica pšenice posijana je u optimalnim rokovima za sjetvu. Optimalni rok za sjetvu je, kada posijana pšenica ulazi u zimu u fazi početka busanja, a dugogodišnja iskustva su pokazala, što je znanstveno i potvrđeno da su optimalni rokovi sjetve za većinu sorti pšenice koje se siju u našem umjereno-kontinentalnom agroekološkom području najčešće od 10. do 25. listopada.

Također, na manje površina zasijanih pšenicom u jesen 2014. godine utjecao je i niži urod pšenice od očekivanog u 2014. godini, najvećim dijelom zbog izuzetno jakog napada bolesti žute hrđe koja je nanijela velike štete u proizvodnji pšenice te niska otkupna cijena pšenice.

Pšenica koja je posijana u agrotehničkim rokovima uz optimalne temperature zraka i tla brzo je i ujednačeno nikla te je stvorila optimalan sklop biljaka i u zimski period ušla u fazi početka busanja što joj je omogućilo da dobro podnese niske temperature tijekom zimskog perioda. Pšenica koja je sijana nakon optimalnih rokova imala je smanjen sklop biljaka te su kasnije tijekom vegetacije imale manju stabljiku, stvorile su znatno manju vegetativnu masu i nisu dovoljno nabusale što je znatno smanjilo prinos u proizvodnji.

Vrlo dobre prinose (više od 8 t/ha) ostvarili su oni proizvođači koji su zasijali visoko rodne sorte u agrotehničkim rokovima, primijenili odgovarajuće agrotehničke mjere i zaštilili pšenicu od bolesti i korova, dok su oni proizvođači koji su posijali pšenicu nakon agrotehničkih rokova u prevlažno tlo ostvarili znatno manje prinose koji su iznosili od 4 do 4,5 t/ha.

Prosječni prinos pšenice roda 2015. godine iznosio je 6,00 t/ha, a ukupno je u Osječko-baranjskoj županiji proizvedeno 288.000 tona pšenice. Početkom mjeseca rujna 2015. godine prema podacima Tržišnog informacijskog sustava u poljoprivredi (TISUP-a) prosječna cijena pšenice u Republici Hrvatskoj iznosila je 1,17 kn/kg što s obzirom na troškove proizvodnje i ostvarene prinose ne može zadovoljiti proizvođače pšenice. Naime, približava se jesenska sjetva i zbog nedostatka financijskih sredstava proizvođači koji su pšenicu uskladištili, očekujući veću cijenu od one koja je bila neposredno nakon žetve (1,05 do 1,15 kn/kg), morati će prodati pšenicu po navedenoj cijeni, a time će izostati i očekivani financijski rezultat u ovogodišnjoj proizvodnji pšenice.

Primjenom Kodeksa otkupa žitarica i uljarica preko 70% proizvedene pšenice je III klase ili je u kategoriji stočne hrane, a to su klase koje su najmanje i plaćene. Na taj način naši poljoprivrednici su zakinuti jer se otkupna cijena izračunavala na temelju postotka proteina, a ne sukladno Pravilniku o žitaricama, mlinskim i pekarskim proizvodima, tjestenini, tijestu i proizvodima od tijesta.

Brojni neriješeni problemi u sektoru otkupa žitarica stvorili su na našem području nekoliko većih otkupljivača na štetu malih koji su nestali, te su taj način naši poljoprivredni proizvođači zbog nedostatka vlastitih smještajnih poljoprivrednih kapaciteta prisiljeni svoju pšenicu predati tim otkupljivačima.

Sve dosadašnje agrarne politike nisu dovele do uspostave tržišnog odnosa proizvođača i otkupljivača, stoga je potrebno u skladu s potrebama Republike Hrvatske uspostaviti model koji će biti utemeljen na Zajedničkoj poljoprivrednoj politici i uredbama Europske unije.

Zbog velike količine oborina koje su u svibnju ove godine pale na području Osječko-baranjske županije, a što je izazvalo na dijelu područja Županije poplave, Župan Osječko-baranjske županije na prijedlog Županijskog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda proglasio je na dijelu područja Osječko-baranjske županije elementarnu nepogodu poplavu. Elementarna nepogoda poplava proglašena je na području gradova Belišća, Đakova i Valpova te općina Đurđenovac, Magadenovac, Podravska Moslavina i Viljevo za poljoprivredne kulture, dugogodišnje nasade, te stambene i gospodarske objekte. Također za područje grada Donji Miholjac u lipnju je za poljoprivredne kulture proglašena elementarna nepogoda tuča.

Ukupno utvrđena šteta od elementarnih nepogoda poplave i tuče na jesenskim kulturama na površini od 10.104,17 ha iznosi 31.418.962,26 kn, a šteta na pšenici na površini od 6.076,84 ha iznosi 18.215.165,22 kn.

Prema prvim podacima Državnog zavoda za statistiku (rane procjene) prosječni prinos pšenice u Republici Hrvatskoj je u proizvodnji 2014./2015. godini iznosio 5,9 t/ha te ja na površini od 138.000 ha ukupno proizvedeno 814.000 tona. Pšenice će biti dovoljno za domaće potrebe koje iznose oko 550.000 tona godišnje.